

MARIA MARIAN

Un model - Radu Filipescu

Prin fiul nostru care a fost coleg la sport - polo pe apă în anii 70 - cu frații Filipescu, am avut cinstea să cunosc pe Radu Filipescu și familia lui.

Radu Filipescu, unul dintre eroii rămași în viață după detenția executată la Aiud și la alte închisori celebre din țară.

Tânăr inginer, fiu de intelectuali, cu stare materială bună, cercetător științific având toate posibilitățile de promovare, indiferent de sistemul politic sau economic, Radu a devenit de la începutul vieții sale sociale active un om al dreptății, al libertății și al democrației, un model pentru orice tânăr cu demnitate.

Despre Radu Filipescu s-a scris mai ales în legătură cu moartea lui Babu Ursu omorât în închisoare în aceeași perioadă în care Radu era închis și torturat. Dar personalitatea lui, curajul în fața morții, asumarea întregii responsabilități pentru o amplă acțiune anticomunistă, candoarea cu care a întâmpinat tirania căreia i-a fost supus, ar fi trebuit să facă subiectul unei cărți de istorie. Toți cei ce-l cunosc au multă admirație pentru activitatea lui, care este un exemplu de "normalitate de tip superior", așa cum caracterizează Ana Blandiana atitudinea lui Radu Filipescu față de politica ceaușistă.¹ Deși mulți au fost impresionați de viața lui Radu Filipescu, un autor german, mai prezent și mai atent față de viața politică din România, a scris despre acest personaj de adevărată legendă un roman, pe care îl putem considera, într-adevăr, o carte de istorie. Este vorba de cartea *Există lucruri care trebuiau făcute* de scriitoarea Herma Köpernik Kennel, având titlul decupat dintr-una din declarațiile lui Radu, care considera normal să ne opunem, să refuzăm, să ne unim contra dictaturii. A fost tradusă de Nora Iuga, prefațată de Ana Blandiana și publicată în 1998 la editura Universal Dalsi sub alt titlu, sugerat tot de Radu,

¹ Ana Blandiana, "Onestitatea ca armă", prefață la *Jogging cu Securitatea*, Herma Köpernik Kennel, Editura Universal Dalsi, 1998.

Jogging cu Securitatea. El se gândea la faptul că, nici după eliberarea din închisori nici când făcea jogging, nu scăpa de supravegherea Securității, următorii fiind obligați să facă efortul de a-l secunda, alergând după el pe străzile din București. Iar lansarea cărții a avut loc la Târgul de carte de la Leipzig, în prezența autoarei, a traducătoarei, a Anei Blandiana - prefațatoarea și a eroului însuși, Radu Filipescu. Lansarea a fost reluată la București, cu participarea autoarei și a lui Radu Filipescu, în mai multe locuri, printre care și la Liceul german. Totul a fost bine, și ar mai fi fost normal să continuăm dezbaterea în școli pe tema aceasta a unui erou-model, mai ales că elevii, copiii nu cunosc istoria acelor vremi. Unul dintre elevii de la școala germană a întrebat candid: "Dar de ce a trebuit ca Radu să facă aceste sacrificii?" De unde este evident că și noi trebuie să facem ceea ce trebuie făcut - ca să parafrazăm primul titlu al cărții - pentru ca efortul să nu fi fost zadarnic, pentru ca lucrurile să nu se repete, pentru ca tinerii să știe să apere libertatea, drepturile, democrația.

Radu Filipescu s-a născut la 26 decembrie 1955 la Tg. Mureș. Fratele lui, Dr. Doru Filipescu, s-a născut la 9 mai 1954.

Părinții, Dr. Zorel Filipescu, născut la Sighișoara, era șeful celei mai bune secții de reanimare din țară, Președintele Societății Române de Anestezie și Terapie Intensivă, vicepreședintele Fundației Mondiale de Anestezie. Importanța personalității sale nu i-a împiedicat pe acoliții Securității să-l elimine din spital în anul 1986, ca să se răzbune pe el din cauza cerbiciei lui Radu, care n-a cedat la nimic, care și-a menținut demnitatea.

Dintr-o veche familie de intelectuali progresiști, Dr. Zorel Filipescu fusese arestat în primăvara anului 1948, când sprijinise o grevă studentescă.

Mama - Carmelita Filipescu - este născută tot la Tg. Mureș în 1924. Locuiau în București - Piața Alexandru Sahia nr. 3 - și aveau o vilă la Snagov, în apropierea palatului lui Ceaușescu. Pe lângă acțiunile anticomuniste ale lui Radu, familia Dr. Filipescu mai era persecutată și din cauza vilei din Snagov. De câteva ori primiseră somație să-și dărâme sau să-și vândă casa, au avut și câteva procese, doctorul a făcut infarct, dar n-au cedat în fața aroganței familiei Ceaușescu. I-a incomodat cât au trăit.

Radu, nemaisuportând situația de mizerie în care se trăia în țara noastră, s-a hotărât să întreprindă ceva pentru alungarea familiei Ceaușescu, pe care o considera cea mai vinovată de dezastrul social și economic al țării noastre.

A inițiat tipărirea unui manifest care chema populația la întruniri de protest față de situația existentă. A tipărit un număr de peste 10 mii de manifeste și, împreună cu prietenul sau Eugen Negru-Radu, le-a plasat în cutii poștale în ianuarie 1983. După ce a fost prins, pe 7 mai, a luat asupra sa întreaga vină, dacă vină era aceea că voia mai mult bine pentru poporul din care făcea parte. În ziua în care a fost arestat era Paștele ortodox, familia îl aștepta să sărbătorească împreună, dar în locul lui au venit două *Dacii* și mai mulți ofițeri care i-au anunțat că Radu este arestat pentru acțiuni antistatale și au percheziționat

toată casa. Radu a suferit toate avaturile închisorilor, a ajuns la Aiud unde i s-a aplicat un regim de exterminare.

Am întâlnit-o pe doamna Filipescu, mama lui Radu, în perioada în care el era la Aiud. Era pierdută și convinsă că n-o să-l mai vadă în viață. Și, fără îndoială, dacă n-ar fi fost solidaritatea față de el, mai ales pe plan internațional, el ar fi avut soarta lui Babu Ursu, omorât în închisoare în aceeași perioadă. Spera să poată mobiliza mase de oameni la o acțiune concertată. Manifestele tipărite cereau manifestarea curajului, unitate în lupta pentru înlăturarea tiraniei, care devenise idealul tot mai multor oameni.

Presiunile din cei trei ani petrecuți în închisori, mai ales la Aiud, tratamentul inuman, frigul, foamea, i-au slăbit continuu sănătatea.

Palid, cu pielea de pe mâini și de pe față crăpată, avea nevoie de îngrijiri medicale. Tatăl lui, Dr. Filipescu, făcea cereri în acest sens către autorități. La Europa Liberă erau tot mai frecvente știrile despre starea sănătății lui Radu. Doi foști colegi ai fratelui său, Dr. Doru Filipescu, aflați în America, Florica și Doru Iancovici, au luat legătura cu un senator american care participase la tratativele dintre SUA și România în vederea acordării clauzei națiunii celei mai favorizate, care a reușit să condiționeze aceasta de eliberarea lui Radu. Elevii de la liceul "Le Pavé" au depus liste cu peste 1000 de semnături pentru eliberarea lui Radu. Acțiunea elevilor de la "Le Pavé" a fost amplu mediatizată la Europa Liberă. Grupul de conducere de la Amnesty International a editat un afiș demascând lipsa de libertate de exprimare din România, afiș care a fost trimis prin poștă și unor autorități din țara noastră. În urma atâtor intervenții, Radu a fost adus la spitalul penitenciarului. Aici el a încercat să spună că nu numai el, ci și ceilalți deținuți suferă de foame și de frig. Rezultatul a fost izolarea lui, apoi transferarea, într-un vagon cu deținuți de drept comun, către Jilava. Atât detenția cât și transportul s-au făcut în condiții total inumane. Radu n-a vrut niciodată să denunțe tratamentul dur, cruzimea la care a fost supus de către anchetatorii și de către turnătorii pe care i-a cunoscut, mai ales pentru a nu descuraja pe cei ce i s-ar alătura în lupta lui cea dreaptă. Pentru el nu erau importanți cei care executau teroarea. Important era sistemul, care reușea să recruteze pe cei mai răi pentru a-i ostraciza pe oponenții săi. Intervențiile și presiunile organismelor democratice interne și internaționale au determinat autoritățile române să-l elibereze pe Radu Filipescu, după 3 ani de închisoare din cei 10 la care fusese condamnat, spre bucuria părinților, a fratelui, a logodnicei sale Daniela și a celor care îl iubeau pe Radu și doreau să-l vadă eliberat și, mai ales, în viață. Bineînțeles că Radu și-a continuat lupta, încercând tot timpul să mobilizeze oamenii la acțiune unitară, la manifestări de stradă. Nu putea și nu voia să accepte ca familia dictatorială Ceaușescu să-și continue dominația. Era în stare să se expună chiar să-i execute cu mâna lui. A plănuit să organizeze un referendum. Cei care erau împotriva lui Ceaușescu să se întâlnească în Piața Sf. Vineri, în locul unde se aflase biserica Sfânta Vineri demolată de Ceaușescu, iar cei care îl susțineau pe Ceaușescu să se adune

pe bulevardul Victoria Socialismului. În octombrie 1987 a răspândit câteva manifeste și a transmis această informație și la Europa Libera. Era în perioada în care a avut loc și demonstrația muncitorilor de la Brașov. Securitatea devenise mult mai agresivă și violentă. Radu a fost arestat pe 12 decembrie iar ancheta a fost cât se poate de dură: bătaie până la limita răbdării, pe palme, pe tălpi, pe spate. Radu a inventat o poveste pe care maiorul Trasca a încercat să o verifice. După 10 zile a fost eliberat. În străinătate protestele pentru eliberarea lui deveniseră mult prea puternice. Era 22 decembrie 1987. Radu s-a gândit că un astfel de regim nu poate fi răsturnat decât cu ajutorul armelor. Își făcuse un plan și încerca să-și procure cu un prieten o pușcă Dragunov. Arestarea a venit din nou. Iar evenimentele din decembrie 1989 l-au găsit iar în arest, pentru aceeași cauză, cu aceeași speranță.

Radu Filipescu este, așa cum spunea Ana Blandiana în prefata cărții Hermei Kennel, un model care ar trebui prezentat tinerilor ca un personaj de basm, ca un Făt-Frumos cu mii de calități care luptă singur împotriva unui monstru infinit mai puternic decât el, pe care îl învinge, așa cum numai în basme binele învinge întotdeauna răul.

Iar în prezent, în viața de zi cu zi, Radu Filipescu manifestă aceeași "normalitate de tip superior" și, dacă îl întrebi despre acțiunile sale pline de risc și despre suferințele îndurate, îți răspunde cu modestie că erau "lucruri care trebuiau făcute". Ca și cele pe care le face azi.

Printre altele, este cercetător științific, inventator, una dintre invențiile sale a fost premiată cu aur la Expoziția mondială de invenție de la Bruxelles. Invențiile le produce și le exportă în Australia și America, prin firma sa Parrot Invent.

Este Președintele Consiliului de Administrație al Grupului de Dialog Social.

Este Președintele Asociației Revoluționarilor fără Privilegii (fără carnet de revoluționar).

Este membru în Comisia Prezidențială de investigare a Comunismului.

Și este un om care nu-și face o glorie din meritele sale reale, care reprezintă un model de urmat pentru orice tânăr ce se respectă.

Cartea Hermei Kennel ar merita reeditată, introdusă în programele școlare, trimisă în toate bibliotecile; ar trebui organizate mereu discuții cu elevii pe tema curajului, pe tema demnității, pe tema modelului uman și pe tema luptei anti-comuniste. Despre aceasta este necesar ca tinerii să fie mai bine informați, pentru ca noi să avem garanția că societatea va fi ferită în viitor de pericolul întoarcerii la practici politice de genul fascismului și comunismului, aduse la putere politică de forțe dictatoriale, de interese obscure, meschine, anti-umane, acceptate adesea și chiar susținute de unii din ignoranță și din lipsa unei educații democratice.